

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

«Будівничий нового часу»

До 110-річчя з дня народження
Олега Ольжича

Бібліографічний покажчик

Видання друге, доповнене

Славутич 2017

Даний бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2017 році 110-річчя від дня народження Олега Ольжича – українського поета, археолога і політичного діяча.

Покажчик містить біографію, твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценаріїв.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі: Панова Л.І., Соловійова Л.О.,
Янченко О.О.

Комп'ютерний набір Соловійова Л.О.

Відповідальна за випуск: Портная Н.В.

*Господь, багатий нас благословив
Дарами, що нікому не відняти:
любов і творчість, туга і порив,
Відвага і вогонь самопосяти!*

Ольжич – один із псевдонімів Олега Кандиби (М. Запоночний, Д. Кардаш, К. Костянтин, О. Лелека), син Олександра Олеса, народився 8 липня 1907 р. у Житомирі. Навчався в Пущі-Водиці під Києвом, проте середню освіту йому довелося здобувати у Празі. У 1923 р. він, виїхавши разом з матір'ю з України, охопленої чадом класової ненависті, в Берліні нарешті зустрівся з батьком, який перед цим склав обов'язки повпреда УНР у Будапешті.

Невдовзі родина Кандиб переїхала до Горніх Черношинець під Прагою. Ольжич став студентом Кардового університету, водночас навчався в Українському вільному університеті. У 1929р. написав дисертацію «Неолітична мальована кераміка Галичини». Перед ним відкривалися двері науки, він брав участь у багатьох археологічних розкопках, зокрема на Балканах. Працюючи в Гарвардському університеті (США), у 1938р. заснував там Український науковий інститут. Але Ольжичу судилася інша доля. Коли виникла ОУН, він стає одним з найактивніших її членів, керівником культурного сектора, а згодом – заступником голови проводу ОУН. За дорученням цієї політичної організації Ольжич брав участь у проголошенні демократичної Карпатської України, очоленої А. Волошиним, знищеної 14 — 15 березня 1939р, угорськими фашистами у змові з Гітлером. Поет навіть потрапив до хортистеської тюрми. У 1940р. стався розкол ОУН. Ольжич, належачи до фракції мельниківців, під час другої світової війни очолив відділи ОУН на Правобережжі України, зокрема в Києві, був одним із фундаторів Української національної ради (5 листопада 1941р.), якою керував економіст М. Величківський. Оскільки рейхскомісаріат наприкінці 1941р. заборонив діяльність ОУН, то вона перейшла у підпілля, переїхавши до

Львова. Тут він одружився з дочкою літературознавця Л. Білецького Катериною (Калиною). Проте подружнє життя було недовгим. Заарештований гітлерівцями, Ольжич потрапив до концтабору Заксенгаузен, де 10 червня 1944р. був закатований гестапівською трійкою (Вольф, Вірзінг, Шульц).

Олег Ольжич – яскравий представник дітей першої еміграційної хвилі, які спромоглися не лише зберегти, а й примножити пасіонарну енергію українського народу, зруйновану на Наддніпрянщині (репресії, голодомор, вигублення культури).

«Хай воскресне столиця Андрія, Дух вояцький в народі!» – такою метою і жив Ольжич, як і його покоління за межами Батьківщини. Його вірші, пройняті цією ідеєю, друкувалися на сторінках емігрантської періодики, здебільшого у редагованому Д. Донцовим львівському журналі «Вісник» поряд з поезіями Є. Маланюка, Л. Мосендза, Олени Теліги, згодом Юрія Клена. Відтак поети отримали умовну назву «вісниківської квадриги». Збірки Олега Ольжича «Рінь» (Львів, 1935), «Вежі» (Прага, 1940), «Підзамчя» (1946) відмінні як за змістом, так і за формою. Першій та останній властива витонченість поетичного стилю, інтелектуальна напруга, в якій вчувається почерк ученого. Проте вірші живилися чистим ліричним джерелом, у них немає сухого сцієнтизму. Друга — пронизана імпресіоністичним спалахом почуттів, позначена яскравою тенденційністю політичного гасла. Водночас три книжки мають спільну рису: підкреслену історіософічність, де минуле і сучасне витворюють складну й нерозривну проблему. Фах археолога чи не найбільше виявився у збірці «Рінь», історія тут постала як жорстоке самоствердження чи фатальна розірваність, і лише зрідка спалахувала світла тональність естетизованого первісного гомеостазу («Наше плем'я не є велике», або «Скільки сонця летється на землю...»). Багата на драматургію думки й почуття, лірика Ольжича ощадна в художніх засобах, тяжіє до класично випрозореної форми. Саме в цьому він стояв чи не найближче з-

поміж «вісниківської квадриги» до київських «неокласиків» і, до речі, цього не приховував.

За аскетичною афористичністю строф лірики Ольжича постає напружена думка борця, що простує над прірвою екзистенційності до великої мети. Все це на повен голос пролунало у «Вежах», де замість заглиблень в історію відчувається гаряче дихання сучасності, риторичні формули-гасла відтворюють атмосферу тривоги й готовності до боротьби.

Помітне місце у збірці посідала поема-хроніка «Городок. 1932», де йшлося про суворе життя українських підпільників за умов дифензиви. Друга частина «Веж» складає цикл «Незнаному воякові» — своєрідна естетизована політична програма українського підпілля тих літ. Виступаючи з прямим осудом безперспективної інерції українства, Ольжич закликає не примирятися з принизливим животінням раба. «Підзамчя» — посмертна збірка Ольжича, хоча він її підготував ще 1940 р. Вона синтезувала творчі пошуки поета часів «Ріні» та «Веж», засвідчила високу культуру його художнього мислення, схильність до філософських узагальнень духовної дійсності, її драматичних колізій. Поета завжди цікавили горді й нескорені постаті («Муки св. Катерини», «Пророк»). Його лірика – це сповідь воїна, відкритого й чесного в бою, який чітко усвідомлює, що тільки ціною власного життя прокладається шлях до свободи, до виборення права бути органічним складником генетичної пам'яті народу.

Твори О. Ольжича

Олег Ольжич: Антологія «Вітчизни»: Поезії / О. Ольжич // Вітчизна. – 2004. – № 1-2. – С. 132.

Ольжич О. Будьте!: З дороговказу Олега Кандиби: Поезії / О. Ольжич // Дороговказ. Поезії О. Теліги та О. Ольжича. – К.: Фундація ім. О. Ольжича вид-во ім. О. Теліги, 1994. – С. 17-29.

Ольжич О. Незнаному Воякові: Заповідане живим / О. Ольжич // Дніпро. – 1994. – № 2-3 (Спецвипуск).

Ольжич О. Незнаному Воякові: Заповідане живим. – К.: Фундація ім. О.Ольжича, 1994. – 432 с.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Атом серця: Укр. поезія першої половини ХХ ст. – К.: Веселка, 1992. – С. 284-287.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич / Далекі зірниці: Укр. література першої половини ХХ ст.: Навч. посібник. – К.: Грамота, 2001. – С. 363-378.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Живиця: Хрестоматія укр. літра ХХ ст. У 2-х кн. Кн 2. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 227-233.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // М. Жулинський Слово і доля: Навч. посібник. – К.: Видавництво А.С.К., 2006. – С. 565-570.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // М. Жулинський Українська література: творці і твори: учням, абітурєнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – С. 684-690.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Українська література: Хрестоматія для 10 кл. серед. навч. закладів. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 1999. – С. 45-47.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Українська література: Хрестоматія для 11 кл. серед. навч. закладів / Упоряд.: Т.О. Харахоріна, Т.В. Ткачук, В.С. Адаменко. – Донецьк: ВКФ «БАО», 1999. – С. 174-175.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Українське Диво: Поетична антологія. – К.: Укр. письменник, 2005. – Кн 2. – С. 300-307.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Український декламатор: Збірка віршів для укр. молоді / Упоряд. Н. і О. Зінкевичі; Передм. Р. Семківа. —К.: Смолоскип, 2006. – С. 140,279-286.

Ольжич О. Поезії / О. Ольжич // Хрестоматія з укр. літ. (XX ст.): Для учнів 10-11 класів. – К.: Укр. Центр духовної культури, 1999. – С. 433-437.

Ольжич О. Твори / О. Ольжич // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літ. критики XX ст.: В 3-х кн. – Кн. 2. – К.: Рось, 1994. – С. 543-578.

Ольжич О. Твори / О. Ольжич // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літер. критики XX ст.: В 4-х кн. – Кн.2. – К.: Аконт, 2001.– С. 685 -713.

Життя і творчість О. Ольжича

Про відзначення 100-річчя від дня народження Олега Ольжича: Указ Президента України від 10 листопада 2006 року № 941/2006 // Орієнтир. Інформаційний додаток. – 2006. – № 35. – С. 3.

Бернадська Н. «Воно зросло з шукання і розпуки...», «Галли», «Рінь»: Критичні статті на творчість О. Ольжича / Н. Бернадська // Укр. літ-ра XX ст.: Навч. посібник для старшокл. та вступників до вищих навч. закл. – К.: Знання-Прес, 2004. – С. 118-121.

Бернадська Н. Олег Ольжич / Н. Бернадська // Укр. літ-ра XX ст.: Навч. посібник для старшокл. та вступників до вищих навч. закл. – К.: Знання-Прес, 2004. – С. 116.

Бернадська Н. Основні віхи життя і творчості О. Ольжича / Н. Бернадська // Укр. літ-ра XX ст.: Навч. посібник для

старшокл. та вступників до вищих навч. закл. – К.: Знання-Прес, 2004. – С. 117.

Герой нескореного покоління: До 110-річчя від дня народження Олега Ольжича // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2017. – № 3. – С. 40-56.

Грибніченко Т. Муза мужності й боротьби Олега Ольжича / Т. Грибніченко, Г. Козачук // Вчимося писати твір з української літератури: 8-11 класи. – К.: Либідь, 2000. – С. 217-221.

Гуцуляк О. «Встає цитаделя духа – десятки літ боротьби»: Урок за творчістю Олега Ольжича / О. Гуцуляк // Дивослово. – 1994. – № 12. – С. 22-25.

Державин В. Поетичне мистецтво Ольжича / В. Державин // Українське слово : Хрестоматія укр. літ. та літер. крит. ХХ ст.: В 4 -х кн. – К.: Аконті, 2001. – Кн. 2. – С. 714 -725.

Жулинський М. Олег Ольжич / М. Жулинський // Слово і доля: Навч. посібник. – К.: Видавництво А.С.К., 2006. – С. 553-564.

Жулинський М. Олег Ольжич. Покликаний Україною / М. Жулинський // Українська література: творці і твори: учням, абітурентам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – С. 670-683.

Жулинський М. Ольжич і Теліга – вища ліга: Вони поети й речники культурного націоналізму / М. Жулинський // Літературна Україна. – 2017. – 27 липня. – С. 8-9.

Зінкевич О. Піднявся над епохою: До 100-річчя від дня народження Олега Ольжича / О. Зінкевич // Літературна Україна. – 2007. – 28 червня. – С. 1,7.

Зінкевич О. Сучасники про творчість О. Ольжича: До 100-річчя від дня народження Олега Ольжича / О. Зінкевич // Літературна Україна. – 2007. – 5 липня. – С. 7.

Ільницький М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20-30-х років / М. Ільницький – К.: Товариство «Знання» України, 1992. – 48 с.

Ільницький М. Ідея циклічності культур і доля України в творчості О. Ольжича / М. Ільницький // Сучасність. – 1994. – № 11. – С. 138-142.

Кандиба Олег Олександрович; поетичний псевдоним О. Ольжич (1907-1944): поет, археолог, політичний і державний діяч // Українська культура. – 2000. – № 1. – С. 29.

Ковалів Ю. Героїчний епос Олега Ольжича / Ю. Ковалів // Слово і час. – 1994. – № 6. – С 7-12.

Конончук М. Олег Ольжич / М. Конончук // Живиця: Хрестоматія укр. літ-ра ХХ ст. У 2-х кн. Кн 2. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 222-226.

Коцюбинська М. Розмова з батьками: О. Ольжич / М. Коцюбинська // Слово і час. – 1994. – № 7. – С 17-2.

Крупач М. «Бог ясний між людьми ходить...»: До 50-ї річниці від дня безсмертя О. Ольжича – Кандиби / М. Крупач // Дзвін. – 1997. – № 6. – С. 133-144.

Кучерук А. «Гестапо посадило Олега Ольжича в единственную в тюрьме для важных персон камеру, в которой заключенного приковали к цепи»: До 110-летия со дня рождения поэта: Интервью с историком, куратором выставки об О. Ольжиче в Национальном музее истории Украины Александром Кучеруком / вел И. Осипчук // Факты. – 2017. – 26 июля. – С. 12.

Лисенко Н. Канадійська частина архіву О. Ольжича повернулася в Україну / Н. Лисенко // Слово Провісти. – 2017. – 27 липня-2 серпня – С. 11.

Неврлий М. Муза мужності і боротьби: Про життєвий шлях та творчість О. Ольжича / М. Неврлий // Дивослово. – 1997. – № 7. – С. 10-17.

Оліфіренко С. М. Ольжич Олег / С. М. Оліфіренко, В. В. Оліфіренко, Л. В. Оліфіренко // Універсальний літературний словник-довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 260.

Ольжич Олег: Антологія «Вітчизни» // Вітчизна. – 2004. – № 1-2. – С. 132.

Ольжич Олег // Далекі зірниці: Укр. література першої половини ХХ ст.: Навч. посібник. – К.: Грамота, 2001. – С. 361-362.

Ольжич Олег // Історія укр. літератури ХХ століття: У 2 кн. Книга 2. Ч. 1: 1940-1950-ті роки: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1994. – С. 105-108.

Ольжич Олег // Новий довідник: Укр. мова та література. – Київ: ТОВ «Казка», 2005. – С. 716.

Ольжич Олег // Українське Диво: Поетична антологія. – К.: Укр. письменник, 2005. – Кн. 2. – С. 300.

Ольжич Олег // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: В 4 -х кн. – К.: Аконті, 2001. – Кн. 2. – С. 684.

Ольжич Олег // Українські письменники: Довідник. – К.: Велес, 2013. – С. 178-180.

Ольжич Олег // УСЕ Універсальний Словник-Енциклопедія. – К.: Ірина, 1999. – С. 982.

Ольжич (Кандиба) Олег // Українська література: Хрестоматія для 11 кл. серед. навч. закладів. – Донецьк: ВКФ «БАО», 1999. – С. 173-174.

Ольжич Олег // Усі українські письменники / Упоряд. Ю. І. Хізова, В. В. Щоголева. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 305-308.

Ольжич Олег // Усі українські поети / Упоряд. Ю. І. Хізова, В. В. Щоголева. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 175-180.

Ольжич Олег // Усі цитати до творів з української літератури. 5-12 кл. / Укладач Н. В. Курганова. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – С. 292-302.

Ольжич Олег Олександрович // Провідники духовності в Україні: Довідник / За ред. І. Ф. Кураса. – К.: Вища шк., 2003. – С. 279-280.

Пасемко І. Про одного з апостолів українського націоналізму / І. Пасемко // Слово і час. – 1997. – № 7. – С. 73 – 75.

Погребний А. Ідеаліст – псевдо і сутність: Олег Ольжич / А. Погребний // Поклик дужого чину: статті, портрети, силуети, наближення, публіцистика / Вступне слово В. Дончика та П. Кононенка. – К.: ВЦ «Просвіта», 2009. – С. 545-548. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

Продан І. До портрета Олега Ольжича / І. Продан // Дивослово. – 1994. – № 12. – С. 25-27.

Свідзинський А. Слово про Олега Ольжича / А. Свідзинський // Розбудова держави. – 1997. – № 6. – С. 52.

Соля Б. Сильні духом: Олег Ольжич, Олена Теліга – поети і герої / Б. Соля // Дивослово. – 2005.– № 4. – С. 14-20.

Славутич Я. Олег Ольжич / Я. Славутич // Розстріляна муза: Мартиролог. Нариси про поетів. – К.: Либідь, 1992. – С. 172-178.

Унікальні виставки до 110-річчя Олега Ольжича: В Національному музеї літератури України відкрилася виставка «Поет суворого життя» // Культура і життя. – 2017. – 25 серпня. – С. 3.

Червак Б. Національна ідея на маргінесах історії: До питання «Олег Ольжич і український націоналізм» / Б. Червак // Розбудова держави. – 1995. – № 3. – С. 56-59.

Червак Б. Слово, що стало зброєю: Поет Олег Ольжич / Б. Червак // Розбудова держави. – 2004. – № 4-6. – С. 55-57.

Червінський В. І. Олег Ольжич (Олег Олександрович Кандиба) / В. І. Червінський // Видатні постаті в історії України ХХ ст.: Короткі біографічні нариси: Довід. вид. – К.: Вища шк., 2011. – С. 264-266.

Черченко Ю. Неопубліковані документи про Олега Ольжича (1927-1941 рр.) / Ю. Черченко // Історичний журнал.– 2007. – № 5. – С. 111-124.

Шпак В. «Доба жорстока, як вовчиця»: До 100-річчя від дня народження Олега Ольжича / В. Шпак // Урядовий кур'єр. – 2007. – 27 липня. – С. 8-9.

Шпак В.П. Олег Ольжич (Олег Кандиба) / В. Шпак // Гроно нездоланих співців: Літ. портрети укр. письменників ХХ ст., твори яких увійшли до оновлених шкіл. програм: Навч. посібник для вчителів та учнів ст. кл. серед. шкіл. / Упоряд. В. І. Кузьменко. – К.: Укр.письменник, 1997. – С. 212-226.

«Я камінь з божої праці»: Олег Ольжич Незнаному воякові: Заповідане живим // Дніпро. – 1994. – № 2-3.

Яременко В. Передчуття зустрічі з Ольжичем / В. Яременко // Дніпро. – 1994. – № 1 – С. 100-114.

Розробки уроків та сценарії

«Благословенний даром золот»: Літературний вечір, присвячений О. Ольжичу (Олегу Кандибі) // Популяризація творів укр. письменників: Метод. поради. Вип. 3.– Київ: Ін-т підвищ. кваліфікації прац. культури, 1995. – С. 3-9.

Черниш А. Кросворд «Поети-патріоти»: Олег Ольжич та Олена Теліга // Дивослово. – 2000. – № 6. – С. 64.

Інтернет-ресурси про життя і творчість О. Ольжича

Ольжич Олег [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B6%D0%B8%D1%87,%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%B3>. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 10.04.2017. – (Дата звернення 21.06.2017).

Літературна спадщина Олега Ольжича (Олега Олександровича Кандибі) [Електронний ресурс] // Мала сторінка. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://mala.storinka.org/%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%B0-%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B6%D0%B8%D1%87%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B1%D0%B8-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Олег Ольжич. Із забуття в безсмертя [Електронний ресурс] // Острів Знань. – Електр. дані. – Режим доступу: http://ostriv.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1522&Itemid=-5. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Ольжич Олег – біографія коротко [Електронний ресурс] // dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/oleg-olzhich-biografiya-skorocheno/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Ольжич Олег – цікаві факти [Електронний ресурс] // dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/oleg-olzhich-tsikavi-fakti/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Олег Ольжич – біографія, твори [Електронний ресурс] // Журнал «Вітчизна». – Електр. дані. – Режим доступу: http://vitchyzna.ukrlife.org/1_2_04olzhich.htm. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Олег Ольжич і Олена Теліга [Електронний ресурс] / М. Жулинський // Дослідна фундація ім. О. Ольжича в США. – Електр. дані. – Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/evshan/julinsk.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

[*На сайті розміщено анотацію на книгу Миколи Жулинського «Олег Ольжич і Олена Теліга: Нариси про життя і творчість», видавництво імені Олени Теліги*].

Олег Ольжич З берегів Тетерева – у вічність [Електронний ресурс] // Історія України. – Електр. дані. – Режим доступу: <http://militaryhistory.narod.ru/olgycholeg.html/> – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Ольжич Олег. Життєвий та творчий шлях, біографічні статті [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані. – Режим доступу: <http://ukrlib.com.ua/bio/author.php?id=84>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Олег Ольжич – біографія, вірші [Електронний ресурс] // Празька школа української поезії. – Електр. дані. – Режим доступу: <http://virchi.narod.ru/poeziya/praga-oljich.htm>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 21.06.2017).

Зміст

Біографія	3
Твори О. Ольжича.....	6
Життя і творчість О. Ольжича.....	7
Розробки уроків та сценарії.....	13
Інтернет-ресурси про життя і творчість О. Ольжича.....	13